

Asia: VN/31603/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työttömien Keskusjärjestö kiittää lausuntopyynnöstä.

Keskusjärjestö pitää hyvänä, että yhteisötaloutta ja yhteiskunnallista yrittäjyyttä pyritään edistämään Suomessa. Työttömien yhdistykset ovat toimineet voittoa tavoittelemattomina toimijoina, joita ilmeisesti voisi myös katsoa yhteisötalouden toimijoiksi. Kuitenkin hiukan avara on vielä tämä yhteisötalouden strategia, mitkä ovat tarkalleen yhteisötalouden toimijoita. Eli tätä käsitelmäärittelyä voisi strategiassa selkeyttää tarkemmin. Mitkä ovat ne 400 toimijaa, joita katsotaan täyttävän yhteisötalouden toimijan kriteerit? Yhdistykset mainitaan muutamissa yhteyksissä, mutta kovin selkeitä tässä ei olla.

Joka tapauksessa työttömien yhdistysten ja muiden järjestötoimijoiden rahoitus on monin tavoin tiukentunut viime vuosien uudistusten myötä. Tämä osaltaan näkyy nyt suhteellisen korkeina rakenteellisen työttömyyden työttömyyslukuina, kun julkisissa työllisyyspalveluissa on selkeästi mm. viime vuotta vähemmän työllistettyinä. Toivomme, että näille työttömille löytyy pikaisesti uusia mahdollisuuksia. Valitettavasti kaikista tärkeintä, eli rahoitusta, ei käsitelty tässä strategiassa.

Strategiassa voisi paremmin huomioida myös EU-konteksti, jossa näitä täsmennyksiä yhteisötalouteen tehdään. Toivomme, että yhteisötaloutta käsiteltäisiin EU:n tasolla sillä tavalla realistisesti, ettei nykyisiä toimijoita vietäisi entistä ahtaammalle, jos uutta EU lainsäädäntöä tehdään. Perinteisesti EU:ssa ei oikein ole ymmärrystä sellaisille toimijoille, jotka pyrkivät edistämään toiminnallaan työllisyyttä. Sen sijaan tasapuolista kilpailua ja markkinaehtoisuutta korostetaan. Tämä ristiriita olisi hyvä osaltaan tunnistaa tässä. Missä olosuhteissa on sopivaa yhteisötalouden toimijoille saada erityistä rahoitusta, ja missä ei?

Tämän hallituksen toimista ei voi oikein muuta päätellä, kuin että perinteiset työllisyyttä edistävät mallit ajetaan alas. Lopputuloksena on etenkin rakenteellisen työttömyyden raju kasvu. Kun näin toimitaan yhteisötalouden toimijoille täytyy joko tehdä merkittävästi tilaa suomalaisissa talousrakenteissa avustuksilla ja poikkeuslainsäädännöllä, tai sitten toisena vaihtoehtona velvoittaa nykyisiä yrityksiä yhä mittavammin työllistämään työmarkkinoilla tukea tarvitsevia työttömiä.

Tämä tarkoittaisi esimerkiksi velvoittavuuden lisäämistä järjestää työpaikka esim. osatyökykyisille. Esimerkiksi yli 50 työntekijää palkkaavat yritykset velvoitettaisiin Saksan malliin joko maksamaan lisää veroa, joka kohdistuisi yhteisötaloudellisin periaattein toimiville toimijoille, tai sitten luomaan työpaikkoja työmarkkinoilla tukea tarvitseville työttömille. Suomi on ollut pitkään rähmällä korkean rakenteellisen työttömyyden kanssa, ja kun olemassa olevat rakenteet on merkittävästi heikennetty, ja työttömien sosiaaliturva on heikennetty epäinhimilliselle tasolle, on pakko kokeilla jotain uutta.

Tuemme vahvasti sosiaalisten kriteereiden käyttöä julkisissa hankinnoissa. Tämän lisäksi yritysten välisissä sopimuksissa isommissa kaupoissa voisi myös olla sosiaalisten kriteereiden käytön vaatimuksia. Puolustusteollisuuden kanavoidaan nyt paljon rahaa. Voisi esim. tällä rahalla työllistää työttömiä uusiin puolustusteollisuuden hankintoihin.

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry